

TRADUCIÓNS AO GALEGO NO ANO 2008

Ana Luna Alonso
Universidade de Vigo
aluna@uvigo.es

[Recibido 15/11/09; aceptado 30/11/09]

Ao remate do ano 2008 cumpría facer un balance moi positivo do que foi a produción editorial en xeral¹, e a produción de tradución de obras doutros idiomas para o galego e desde o galego a outros idiomas. A Consellaría de Cultura e Deporte, a través da Dirección Xeral de Creación e Difusión Cultural dedicoulle 307.689 euros á subvencionar traducións e probas de tradución, o que supón superar en máis do triplo os 90.000 euros que destinou en 2004 para o mesmo fin o anterior goberno autonómico. Entre 2004 e 2008 a Consellaría incrementou no 241% as axudas destinadas á tradución de libros. Se mencionamos as cifras é porque coidamos que ese pulo económico incidiu de xeito moi positivo no aumento do número de traducións. Fronte ás 30 obras traducidas que recibiron subvención en 2004, no 2007 foron 89 as obras traducidas con axuda da Consellaría, o que supón triplicar a edición.

O aumento das traducións produciuse nas obras publicadas en galego desde outros idiomas, que pasaron de 16 a 63 obras, mais tamén na cantidade de obras galegas que foron editadas noutros idiomas, que se no 2004 eran 14, en 2007 pasaron a ser 26. Estas axudas permitiron a publicación de obras literarias galegas en castelán, catalán, inglés, francés, italiano e portugués, entre outras. No 2008 creouse ademais unha nova modalidade de axuda, a dirixida a probas de tradución, para as que se destinaron 25.000 euros. Tratábase de apoiar a tradución a outras linguas de fragmentos de entre 100 e 1.000 palabras cos que se procuraba que as persoas ou entidades do exterior puidesen formar unha primeira opinión a respecto da obra, para

1 O maior incremento da edición en Galicia nos últimos dez anos. As editoras galegas publicaron en 2008 un 58% máis do que no ano anterior (3.747 obras fronte ás 2.364 do ano anterior). En total son 5.240.000 volumes fronte a 3.242.000 de 2007. Malia a este incremento absoluto, o número de exemplares por título continúa a súa tendencia a se reducir. No caso dos títulos en galego, as 2.070 obras publicadas o pasado ano supoñen un incremento do 28,9% a respecto do anterior e chegan ao 2,4% das publicadas no Estado. De maneira porcentual, trátase do maior aumento de todas as linguas do Estado.

iniciar os contactos para a edición dese texto na súa lingua². En 2007 e 2008 Galicia estivo presente nas principais citas do ámbito editorial en Europa e Iberoamérica: A Habana, Bos Aires, Londres, Brasil, Montevideo, Líber en Barcelona, Frankfurt, Guadalajara (México), e na principal cita do mundo do libro infantil, a feira de Boloña.

O PEN Clube de escritores de Galicia chegou a un acordo coa Secretaría Xeral de Política Lingüística para levar adiante unha serie de actividades destinadas a incrementar a proxección exterior da literatura galega. Ao longo do 2008, o PEN estableceu contactos coas literaturas do Magreb, así como no Brasil, Angola, Mozambique e Cabo Verde. A asociación galega xunto co PEN internacional valoran a necesidade de accións con escritores, editores, tradutores e outros axentes literarios en México, EEUU, Australia, Filipinas, China e Xapón.

Outra noticia positiva foi a aparición da Axencia Literaria Galega, unha empresa privada dedicada a representar e promover a carreira literaria de autores galegos tanto cara ao exterior como no mercado interior. A iniciativa parte dos responsables da editorial Rinoceronte, Penélope Pedreira e Moisés Barcia, malia que a nova entidade preséntase como independente da editorial.

A xerente da editorial Galaxia, Pilar Sampil, indicaba hai un ano que as axudas anteriores ao aumento de 2008 eran moi pequenas: «A tradución en Galaxia experimentou un elevado desenvolvemento. Agora contratamos máis autores contemporáneos e negociar eses dereitos resulta caro; hai que pagar por adiantado». Sampil, que tamén exerce a secretaría da Asociación Galega de Editores, engadía que «a Xunta debería sufragar como mínimo o 75% do custo da tradución e non o 60% como agora». O director de Edicións Xerais, Manuel Bragado, pola súa parte, amósabase contundente nas súas declaracións á prensa respecto do incremento das axudas á tradución: «As axudas que recibiamos eran ridículas, así que está ben que medren. Nós contamos este ano con 500 euros». Bragado advertía de que o aumento da tradución en Galicia «non é tan alto como parece segundo os medios de comunicación; ademais, segue dominando o trasvase do castelán ao galego» (Salgado 2007).

As expectativas para 2009 non son boas. Son malos tempos para a cultura galega e o sector editorial galego teme unha baixada na produción e nas vendas do libro en galego³. Agás contadas excepcións, xéneros que

2 Ademais creouse diverso material de promoción e varias publicacións en formato papel e en liña, coas webs GalicianBooks.com en inglés, LetrasdeGalicia.com en castelán e LetrasdaGaliza.com en portugués. Estas webs querían achegar a literatura de Galicia ao público, axentes e editoras de todo o mundo. Tamén se puxo en marcha a web ReadGalicia.com, para facilitar o intercambio e venda de dereitos para promover a tradución de obras literarias galegas, así como ofrecer a información necesaria para establecer relacións coas editoriais do país.

3 A Consellería de Cultura e Turismo reduciu en 2009 as subvencións para os grandes

tradicionalmente son minoritarios como a poesía, o teatro ou o ensaio serán os máis afectados. A isto hai que sumarlle a significativa redución durante o ano 2009 das axudas á tradución por parte da Xunta de Galicia, o que tamén provocará que as editoriais, sobre todo as que máis invisten en importación de textos contemporáneos procedentes doutros espazos culturais cara ao noso e viceversa, han reducir as súas apostas nese ámbito⁴. Tanto para o director de Rinoceronte Editora (que hai uns meses reduciu o ritmo editorial), como para o responsable de Edicións Xerais, ou Victor Freixanes, o seu homólogo en Galaxia, así como en opinión do presidente da ATG, Xosé María Gómez Clemente (Iglesias 2009): «son pasos moi malos no plano simbólico».

Por outra banda, se o ano 2008 consolidou a celebración do Culturalgal, a feira das industrias culturais galegas pola que pasaron 35 mil persoas, a feira destinada a dar a coñecer os produtos culturais galegos, vai ter dificultades para a súa continuidade en 2009⁵. O Director Xeral de Promoción e Difusión da Cultura comunicoulle á Asociación Galega de Editores (AGE) que a Consellaría de Cultura e Turismo non conta con orzamento suficiente para organizala. A prioridade do actual goberno é o Xacobeo e mais a Cidade da Cultura. Con todo, a Consellaría comprometeuse a retomar a colaboración co Culturalgal en futuras edicións, así como apoiar a presenza de Galicia nas feiras de Frankfurt e Líber, en 2009, e na de Guadalajara nos últimos días do ano. Con vistas ao exercicio de 2010, os responsables do goberno autonómico confirmaron que está programada a asistencia á Feira internacional do libro infantil e xuvenil de Boloña e outra viaxe de promoción a Bos Aires. Agardamos que se manteñan as promesas e non retrocedamos no camiño andado. Coincidimos coa opinión dos expertos en que a continuidade destes eventos debería estar por riba das eventualidades políticas e ser obxectivo prioritario de calquera goberno.

Segundo os datos do ISBN, dos 381 libros traducidos no ano 2008, 169 son material para-educativo. Na nosa relación de tradución literaria non incluímos as producións de menos de 50 páxinas, de maneira que obtemos un

proxectos editoriais do libro galego. Se entre o 2007 e o 2008 a contía dedicada ás axudas subía en 100.000 euros, este ano 2008 vese rebaixada respecto á anterior convocatoria en máis de 75.000 euros alcanzando unha contía total de 219.982 fronte aos 295.387 da anterior convocatoria.

4 O director xeral de Promoción e Difusión da Cultura, Francisco López, anunciou a finais de 2009 que as axudas á tradución pasarán a 300.000 euros no conxunto dos próximos dous anos (a metade do orzamento dedicado en 2008).

5 Malia aos ofrecementos de voluntarios e o apoio da Concellaría de Cultura da Coruña, a Feira galega das industrias culturais, non se celebrará en 2009. A AGE decidiu deixar descansar coa intención de desenvolver unha fundación privada que poida darlle continuidade ao proxecto. A retirada do apoio que a Consellaría de Cultura achegaba ao evento é a principal causa esgrimida polos editores para argumentar a suspensión.

total de 88⁶, procedentes na súa maioría do castelán, inglés, francés, alemán, catalán e portugués.

	Datos trimestrais				
	Primeiro	Segundo	Terceiro	Cuarto	Total
Alemán	6	1	10	-	17
Finés	-	-	1	-	1
Francés	11	3	9	3	26
Neerlandés	3	-	-	-	3
Inglés	17	13	10	3	43
Italiano	4	1	4	1	10
Xaponés	1	-	3	-	4
Portugués	1	1	2	-	4
Ruso	1	-	1	-	2
Sueco	-	-	1	-	1
Castelán	37	76	113	30	256
Grego	-	2	-	-	2
Checo	-	1	-	-	1
Catalán	4	-	2	1	7
Euskera	1	-	-	1	2
Valenciano	1	-	-	1	2
Total	87	98	156	40	381

Fonte: Datos cedidos pola Axencia española do ISBN.

Aínda que a relación de linguas de orixe resulte ser unha constante ao longo das últimas décadas, non debemos esquecer a aposta de Rinoceronte Editora por traer directamente ao galego textos procedentes de culturas máis afastadas como a primeira obra da xaponesa Banana Yoshimoto, que en *Kitchen* (1988) narra unha historia do Xapón contemporáneo; a segunda entrega de Fernando de Castro do checo Bohumil Hrabal⁷ (*Eu servín ao rei*

6 296 resultados de creación literaria segundo o rexistro de [culturagalega.org].

7 Xa traducido en 2006 por Fernando de Castro e publicado por Rinoceronte Editora (*Unha soidade demasiado ruidosa*).

de Inglaterra); a compilación de relatos de Jairo Dorado Cadilla, do húngaro Dezső Kosztolányi (*O tradutor cleptómano*); ou a edición da editorial Galaxia de *Tras o solpor* do xaponés Haruki Murakami, un dos grandes autores contemporáneos no xénero.

Outro factor que caracteriza o fenómeno tradutivo no tocante á literatura no ano 2008 é que se amplían as relacións entre dúas comunidades con elementos comúns como son a galega e mais a catalá grazas á tradución directa de textos dirixidos ao público adulto. Imos citar en primeiro lugar o último libro de contos do autor catalán vivo máis traducido na actualidade, Quim Monzó (*Mil cretinos*, Edicións Xerais), traducido ao galego pola especialista en crítica literaria afincada en Barcelona dende hai anos, a profesora Helena González. *Mil cretinos* coincide coa aparición de *Vinte e nove contos* (Sotelo Blanco), unha escolma publicada en catalán co título *Vuitanta-sis contes*, traducida por outra especialista galega, tamén instalada na cidade condal, a profesora María Xesús Lama López. E para rematar coa presentación dos textos cataláns, o último libro de relatos de Sergi Pàmies, *Se comes un limón sen facer xestos*, traducido por vez primeira ao galego por Antón Dobao para Edicións Xerais de Galicia. Non é preciso indicar que as relacións no xénero infantil e xuvenil entre as diferentes comunidades lingüísticas do estado son moi frecuentes dende hai décadas, mais así mesmo é interesante lembrar que tamén se edita no 2008 a obra emblemática da literatura en asturiano, *Historia universal de Paniceiros*, de Xuan Bello (Edicións Positivas). Segundo o académico e prologuista Francisco Fernández Rei, “Bello manifestou que escribe en asturiano para que a súa propia lingua non deixe de falarse”.

Respecto dos xéneros, cómpre salientar que segue a ser moi común a ausencia de teatro traducido⁸, e que neste ano 2008 a banda deseñada acada un pequeno oco de mercado con traducións destinadas ao público adulto.

Respecto das axudas institucionais dedicadas á edición de banda deseñada, Henrique Torreiro defendía a postura do editor:

A situación da BD en toda a Península fai que os autores teñan que conformarse con pagamentos en moitos casos ridículos, mais iso non é necesariamente culpa dos editores. A porcentaxe do prezo da venda de cada exemplar que se dedica aos dereitos de autor (en todo tipo de libros) oscila entre o 8 e o 10%, e esa non é unha cifra tomada ao chou. Aínda que para os leigos poida parecer moi pouca cousa con respecto ao prezo total, hai que saber que como mínimo un 50% dese prezo queda para a empresa distribuidora e o libreiro (deles depende realmente que o libro chegue ás mans do lector),

8 Así, só podemos citar *O caso da rúa de Lourcine* (Laivento), un vodevil de Eugène Labiche, estreado pola compañía Teatro do Morcego baixo a dirección de Xan Cejudo, e traducido por Henrique Harguindey para Laivento.

co que para o editor queda aproximadamente un 40% co que ten que facer fronte aos gastos de produción (deseño, fotomecánica, impresión, encadernación) e empresariais. (Torreiro, 2007)

Dous anos máis tarde, a reivindicación cambia parcialmente:

Na Península os autores publican máis obras persoais que «comerciais», e fano en pequenas editoras, mentres que as grandes prefiren traducir obras precedidas dun certo éxito a apostaren por producións propias de nomes locais, porque os encargos son caros e supoñen máis risco. Digamos, por tanto, que a parte que falta por desenvolver deste mercado —e todas son igualmente importantes— é a do investimento en autores autóctonos con produtos máis «industriais», dirixidos ao gran público. (Torreiro, 2009)

O primeiro álbum da Asociación Cultural BD Banda, *As serpes cegas* de Bartolomé Seguí e Felipe Hernández Cava (IX Premio da crítica, 2009)⁹, recompila a serie publicada na revista *BD Banda*, e xorde coma unha coedición coa editora francesa Dargaud. Kiko da Silva, presidente do colectivo, chegou a un acordo coa coñecida editora francesa para publicar a obra en Francia e coeditar o álbum en galego (1.500 exemplares) e mais en castelán (2.000). O título é unha historia de intriga ambientada nos anos trinta con abondosas referencias ás loitas sociais da época. Ademais da colaboración que mantén con Factoría K, a Asociación Cultural BD Banda inicia así unha nova xeira editorial coa publicación de obras monográficas en solitario.

Pola súa parte, Edicións do Cumio aposta por unha serie de manga de Kazuma Kodaka. *Bicame profe* foi a primeira edición de banda deseñada xaponesa en galego. Unha obra de 200 páxinas en branco e negro, formato de peto e sentido oriental de lectura, que recolle os primeiros catro capítulos. A obra, que se pode adquirir por un prezo accesible, é do xénero *yaoi* e narra a historia de amor e desamor entre un mozo adolescente e o seu profesor de instituto. A editora anunciou que está a preparar o lanzamento de novos títulos de manga para os vindeiros meses.

Merecedor dun premio Pulitzer, e considerado un dos mellores cómics da historia, a historia real de Art Spiegelman, *Maus*, narra a vivencia do seu pai no campo de concentración de Auschwitz. O artífice foi Francesc Capdevila, primeiro Premio Nacional de Cómic, que mercou os dereitos para a edición en catalán, galego e éuscaro en Inrevés Ediciones.

Por último, e concibida como longametraxe, para pasar con posterioridade ao papel, El Patito Editorial publica *De profundis*. El Patito Editorial ten o mérito de ser unha empresa que, malia acabar de abrir as

⁹ En: [<http://urcoeditora.blogaliza.org/>].

súas portas, decide traducir toda a obra de Miguelanxo Prado ao galego, coa intención de recuperar a produción do debuxante máis universal na lingua do país, dado que as súas historias están traducidas a 15 idiomas, e ningunha delas estaba en galego. *Os compañeiros* foi a primeira entrega e *A Orde de Pedra*, a segunda. A editora gañou o Premio Ourense de BD, outorgado anualmente pola Casa da Xuventude de Ourense e mais a Concellaría de Cultura do Concello de Ourense para distinguir as máis importantes iniciativas e traxectorias dentro do panorama da banda deseñada galega, polo seu labor na publicación de cómic e por dar especial cabida aos autores galegos e á edición en lingua galega.

Para rematar, e xa no ámbito infantil e xuvenil, a editorial Salvat Bruño ten a intención de reeditar as historias de Astérix e Obélix en galego; e Faktoría K de Libros presenta a tradución ao galego e ao castelán de *Os cinco narradores de Bagdad*, a banda deseñada dos franceses Frantz Duchateau e Fabien Vehlmann, que levou o premio Canal BD das librarías especializadas europeas. O álbum narra a historia de cinco contadores no Bagdad das *Mil e unha noites* que percorren o mundo na busca do maior conto de todos.

Se falamos das editoras, no espazo da narrativa, xénero que ten a maior acollida de textos literarios traducidos á nosa lingua, logo da literatura infantil e xuvenil, descubrimos a presentación no mercado de Urco Editora¹⁰. Urco é unha iniciativa editorial que, tal e como os seus responsables apuntan, vén encher un oco histórico no sistema literario galego: a publicación de literatura fantástica (Col. Fantasía), de ciencia ficción (Col. Ciencia Ficción), e terror (col. Gótica). Catalogada especialmente baixo os criterios de “clásicos” ou de “literatura xuvenil”, inserimos na nosa listaxe de narrativa dirixida ao público adulto as seis entregas do 2008: *Planilandia: unha novela de moitas dimensións* de Edwin A. Abbott; *O signo amarelo* de Robert William Chambers; as escolmas de *Relatos de terror sobrenatural* de Robert Howard; *A lenda da Rosa da Alhambra* e *A lenda de Sleepy Hollow e outros relatos* de Washington Irving e nun formato innovador, *O retrato de Dorian Gray* de Oscar Wilde.

Factoría K de libros, pola súa parte tamén fixo interesantes propostas de tradución neste ano 2008, que acadaron o recoñecemento do Premio Lois Tobío concedido pola Asociación Galega de Editores (AGE) á mellor tradución para adultos¹¹: *Lolita*, de Vladimir Nabokov, con tradución de

10 En <http://urcoeditora.blogaliza.org>.

11 Os finalistas foron: *A fabulosa lenda do Rei Artur*, traducido por Isabel Soto e Xabier Senín (Rodeira-Edebé); *As flores do mal*, traducido por Gonzalo Navaza (Editorial Galaxia), *Cantos e fragmentos*, traducido por Raúl Gómez Pato (Edicións Positivas), *Deshonra*, traducido por Moisés Barcía (Rinoceronte Editora), *Eu servín ao Rei de Inglaterra*, traducido por Fernando de Castro (Rinoceronte Editora), *Lolita*, traducido por Xesús Fraga (Factoría K de Libros), e *Mal de escola*, traducido por Xabier Senín e Isabel Soto (Edicións Xerais de Galicia).

Xesús Fraga. No mesmo certame tamén resultou distinguido Ramón Nicolás, tradutor de *Obabakoak* e *Budapest*, como mellor crítico literario.

Lolita, que saíu á luz en 1955 nunha editorial francesa, estivo prohibida en Gran Bretaña, mais en EE.UU. pasou a ser un clásico dende a súa publicación en 1958. O éxito do texto continuou no cine grazas á realización de Kubrick do guión do autor. Segundo os críticos, a versión galega destaca pola súa riqueza lingüística, con abundancia de xogos verbais, semánticos e fonéticos. O tradutor Xesús Fraga aposta por non facer unha reescritura da novela, senón por domesticala respectando a visión lúdica que o autor tiña da linguaxe. Outro dos clásicos publicado por Factoría K de libros é *Obabakoak*, un libro de relatos publicado en 1988, e traducida vinte anos máis tarde por Ramón Nicolás a partir da versión en castelán do propio Atxaga. *Obabakoak*, obra adaptada ao cine por Montxo Armendáriz, é o libro en éuscaro de máis sona internacional (Premio Euskadi, Premio da Crítica, Premio Nacional de Narrativa, Premio Millepages e Premio Grinzane Cavour de narrativa estranxeira) traducido xa a máis de vinte linguas. Por último, en *Budapest* (2003), o compositor Chico Buarque presenta unha historia, que como non podía ser doutro xeito, está chea de musicalidade e referencias á sonoridade das palabras. A obra, que gañou o Premio Jabuti, tamén está adaptada ao cine.

Se tratamos de premios (os premios adoitan funcionar como aval para garantir o éxito dunha obra importada *versus* exportada), temos que citar o Premio Novela Europea Casino de Santiago 2007, titulado *Da beleza*, da autora londiniense Zadie Smith; así como a publicación do Nobel de literatura 2006, *Istambul. As lembranzas e a cidade* de Orhan Pamuk. A décimo terceira edición dos premios de relato, poesía e tradución da Universidade de Vigo (Xerais, 2008), nos cales recibiron o primeiro accésit Benigno Burón pola tradución dende o catalán dun relato de Quim Monzó (*Ás e media*) e Raquel Uzal Gómez pola versión galega de catro poemas de Edward Lear (*O Dong de nariz luminoso*). Alfredo Conde recibiu no Piamonte a primeira edición do Premio Civiltà delle Minorance (a civilización das minorías), que recoñece o conxunto dunha obra literaria.

Outros éxitos editoriais son *A elegancia do ourizo*, da escritora francesa nada en Marrocos, Muriel Barbery; e *Mal de escola* de Daniel Pennac, Premio Renaudot 2007, obra traducida ao galego por Xavier Senín Fernández e Isabel Soto López e un fenómeno editorial en Francia, que tamén pode servir para alimentar en Galicia o debate arredor das razóns do fracaso escolar e do futuro da educación pública. Ademais, entre os autores de éxito internacional, contamos coa cuarta entrega de Paul Auster (*Un home na escuridade*, onde o protagonista August Brill xoga a imaxinar uns Estados Unidos diferentes nos que non caeron as Torres Xemelgas).

Dentro da temática máis reivindicativa, distinguimos *A casa de Mango Street* de Sandra Cisneros¹², una historia formada por 44 contos conectados entre si polo punto de vista da súa narradora e protagonista, que describe a situación socioeconómica da muller través dos ollos dunha nena chicana que vive nun barrio hispano de Chicago. *A casa de Mango Street* está considerada un clásico da novela de aprendizaxe que expón temas coma a inmigración, a pobreza, o machismo, ou a desigualdade entre os sexos. Nesa mesma liña podemos incluír *A conxura dos necios* de John Kennedy Toole, que contén unha crítica mordaz contra a decadente clase media norteamericana, cuestionando de cheo os sistemas económico, relixioso e social do país. Outro texto de compromiso social é *O xiro postal* de Ousmane Sembène (Senegal 1923-2007), levado ao cine en wolof polo propio autor co título de *Mandabi* (1968). Moi crítico co poder, Sembène dedicou a súa existencia a denunciar a corrupción do réxime colonial. A través das peripecias polas que pasa o protagonista para cobrar un xiro que lle envía dende París ou seu sobriño, Sembène ofrécenos un retrato do Senegal inmediatamente posterior á Independencia. O texto publicado por Rinoceronte Editora, está traducido dende o francés (*Le mandat*, 1966) por Isabel García Fernández e vai seguido dun breve epílogo de Martin Pawley que dá conta do periplo do autor. Outro texto procedente dun dos escritores máis importantes sudafricanos é *Deshonra* de J. M. Coetzee (Premio Nobel de Literatura 2003 e Premio Book Price). O texto, levado ao cine en 2008 por Steve Jacobs e interpretado por John Malkovich (mal traducido en castelán por *Desgracia*, segundo apuntan os críticos), relata unha historia persoal de vergonza, así como a dun país marcado pola pegada do racismo. E xa de volta a Europa, Erri de Luca (Nápoles, 1950), un rapaz de dezasete anos que abandonou o traballo como obreiro da construción para converterse nun dos dirixentes do movemento político Lotta Continua, publica en 1989 *Montedidio*, unha novela biográfica agora traducida ao galego. De Luca, escritor serodio, traduciu algúns libros da Biblia en hebreo antigo, lingua na que era autodidacta.

Malia que na nosa listaxe de 2008 non fixemos distinción entre clásicos e clásicos contemporáneos, temos que falar do interese da tradución anotada de Moisés Rodríguez Barcia de *O Novelino*, obra literaria medieval anónima, escrita a finais do século XIII e recuperada mediante un proceso complexo de tradición manuscrita. Trátase dunha das primeiras obras en prosa elaboradas nun vulgar italiano (florentino), que buscaba entreter e divertir, sen esquecer a súa faceta didáctica, mais un didactismo laico e pragmático dirixido á sociedade toscana comunal, onde a burguesía precisaba dunha literatura en vulgar, axeitada á súa visión do mundo. A introdución de Mª Consuelo de Frutos explícanos que no *Novelino* se poden atopar elementos comúns

12 Traducida en 1997 por Marilar Aleixandre (*Muller Ceiba*, Edicións Xerais, Col. Ablativo Absoluto).

coa literatura galega de misoxinia, chanzas e anécdotas anticlericais, etc. Respecto da poesía clásica, a editora Positivas publica *Cantos e fragmentos* de Safo. A obra de Safo, que ofrece nos escasos fragmentos que conservamos da poeta, a fonte máis clara do sentimento erótico que unha muller podía inspirar a outra, así como a naturalidade coa que se vivía en época arcaica o sentimento homosexual, na cal as relacións de tipo pederástico homofílico revestían un carácter iniciático e pedagóxico. Por último, en edición bilingüe francés/galego, o tamén poeta Gonzalo Navaza achéganos unha versión completa de *As flores do mal* (1857) de Charles Baudelaire. No apartado clasificado como ensaio, salientamos a edición do *Teeteto ou do coñecemento*, un diálogo de Platón que serve de referencia imprescindible na actualidade para comprender toda a filosofía platónica, o que xustifica a súa presenza na colección de Clásicos do Pensamento Universal da Universidade de Santiago que dirixe o catedrático Darío Villanueva; así como as *Conferencias de introdución á psicanálise* de Sigmund Freud, que recolle as conferencias pronunciadas por Freud na universidade vienesa entre 1915 e 1917. Outro dos textos que influenciou a literatura, desde Ibsen e Strindberg ata Kafka, e a filosofía de todo o século XX, son os *Prólogos* de Kierkegaard editados por Galaxia. María Fe González traduce para Sotelo Blanco, *Amor vermello e escritos sociais e políticos*, da socialista e feminista rusa Alexandra Kollontai, que inclúe a novela *Amor vermello* (1927) e unha serie de escritos diversos (*Autobiografía dunha muller comunista sexualmente emancipada*, 1926 ou *A nova muller*, 1918). Mais non o fixo directamente do ruso (non se atoparon os orixinais), senón dende o inglés.

A literatura infantil e xuvenil (LIX) tamén presenta bos horizontes de creación e tradución no ano 2008. Con motivo da concesión do Premio Nobel de Literatura 2008, a editorial Xerais reedita *Mundo e outras historias* (1978), única obra traducida ao galego de J.M.G. Le Clézio. Tradúcese *A fabulosa lenda do rei Artur*, un best seller xuvenil de Jordi Sierra i Fabra (9 millóns de libros vendidos dentro do Estado), e nesa mesma temática, a editorial Xerais publica *A porta de Mayo* de Gonzalo Moure e Tina Blanco, na que se nos narra a historia do noble irlandés Patrick O'Mayo que quixo unirse á terceira cruzada de Corazón de León, pero ao enganarse de costa, desembarca en Galicia.

Na tan pouco doada distinción entre xénero xuvenil ou de adultos, isto é, os temas de adultos para rapaces, a editorial Planeta publica unha novela que fala da guerra e da posguerra: *Agardarei por ti en África* de Blanca Álvarez; e Rinoceronte Editora fai o propio con *O curioso incidente do can a medianoite*¹³ do británico Mark Haddon, onde o protagonista Christopher

13 Facémonos eco do litixio creado pola edición desta obra, que rematou nos tribunais, e deu lugar a unha serie de debates que sempre están detrás da actividade de traducir. A escritora María Reimóndez, tradutora inicial do texto, enfrontouse co editor e tradutor último da obra

Boone leva a cabo unha investigación para descubrir o asasino do can da súa veciña e entrementes cuestiona a lóxica do mundo que o rodea. Sotelo Blanco aposta por unha historia de integración do autor de orixe india, pero nado no Reino Unido, Bali Rai. Rai, que visitou Galicia en 2008 para promocionar o seu primeiro libro traducido ao galego, *Un casorio ben mal amañado*, é un dos escritores máis prolíficos e de maior éxito na literatura anglosaxona xuvenil.

Por outra parte, a editorial Almadraba encargoulle a Valentín Arias (tradutor homenaxeado en 2008 pola ATG e a Consellería de Cultura no marco do Día Mundial da Tradución), a tradución e adaptación (*lectura fácil*) de tres textos dos denominados clásicos da literatura universal: *A Pantasma de Canterville*, *Robinson Crusoe* e *A volta ao mundo en 80 días* para a súa colección Kalafate. E para rematar, o 2008 recibe as últimas entregas da serie de Harry Potter (*Harry Potter e o misterio do príncipe*, *Harry Potter e a Orde do Fénix*, *Harry Potter e as reliquias da morte*) traducida para Galaxia por Carlos Acevedo e Laura Sáez Fernández; así como o tan premiado segundo volume da triloxía *A materia escura* de Philip Pullman. Á tradución de Fernando Moreiras de *O coitelo sutil*, seguiralle o terceiro título, *O anteollo de ámbar*.

No caso dos textos dirixidos aos máis cativos cómpre mencionar o traballo de Kalandraka e Faktoría K de Libros, que participaron na Feira internacional do libro de China. Ambas editoriais buscan reforzar os seus lazos co mercado asiático, non só na exportación de libros, senón tamén na súa tradución, que no caso de Kalandraka xa se materializou con obras como *Renato*, *Paxaros na cabeza* ou *Avós*, do galego Chema Heras. Do mesmo modo, na pasada Feira do libro de Xapón, Chema Heras e a ilustradora de *Avós*¹⁴, Rosa Osuna, participaron en varias actividades de promoción da obra máis internacional de Kalandraka, traducida a todas as linguas peninsulares, ao portugués de Brasil, ao inglés e mais o chinés, coreano e xaponés. A escritora Harumi Setouchi unha das escritoras máis afamadas e respectadas do Xapón, galardoada en 1962 co Premio de Literatura Feminista, o Premio Tanizaki 1992 e o Premio Noma 2001, apoiou a tradución de *Avós* ao xaponés, realizada pola xornalista Maki Fukuhara, cun comentario de recomendación incluído na sobrecuberta do libro. Ademais, Kalandraka acaba de crear en México o seu novo selo Libros para Soñar, presentado no Centro Cultural de España, na capital mexicana. A nova filial tamén distribuirá os títulos de Faktoría K de Libros, da brasileira Callis Editora e da mexicana Obranegra. Esta iniciativa forma

porque este rexeitou o seu enfoque non sexista como estratexia de tradución. Reimóndez, que estuda as relacións entre ideoloxía e tradución para a súa tese de doutoramento considerou que non debía eludir responsabilidades no seu traballo e que, xa que logo, tiña que facer visible o proceso ao que somete o libro no proceso tradutivo.

14 Tamén é un dos títulos máis laureados: Premio Libreter 2003 e incluído na selección «Los Mejores 2004» do Banco do Libro de Venezuela..

parte do proceso de internacionalización de Kalandraka, que coincidindo co seu décimo aniversario, inaugurou en Florencia o seu selo italiano Libri per sognare.

1. NARRATIVA

- ABBOTT, Edwin A. (2008) *Planilandia: unha novela de moitas dimensións*. Trad. Cristina Felpeto García [inglés]. Santiago: Edizer SCP. Col. Urco Ciencia ficción 1. 186p. ISBN: 978-84-936509-0-2.
- ANÓNIMO (2008) *Novelino*. Trad. Moisés Rodríguez Barcia [florentino]. Introd. Mª Consuelo de Frutos. Cangas do Morrazo: Rinoceronte Editora. Col. Vétera. 112p. ISBN: 978-84-936101-6-6.
- ATXAGA, Bernardo (2008) *Obabakoak*. Trad. Ramón Nicolás Rodríguez [éuscaro, traducido dende o castelán]. Pontevedra: Faktoria K de Libros. Col. Narrativa K 5. 416p. ISBN: 978-84-96957-36-7.
- AUSTER, Paul (2008) *Un home na escuridade*. Trad. Eva Mª Almazán García [inglés]. Vigo: Galaxia. Col. Literaria 264. 192p. ISBN: 978-84-9865-120-1.
- BELLO, Xuan (2008) *Historia universal de Paniceiros*. Trad. Esperanza Mariño Davila [asturiano]. Santiago de Compostela: Edicións Positivas. Col. Narrativas. 236p. ISBN: 978-84-87783-97-5.
- BUARQUE, Chico (2008) *Budapest*. Trad. Ramón Nicolás Rodríguez [portugués]. Pontevedra: Faktoria K de Libros. Col. Narrativa K. 162p. ISBN: 978-84-96957-51-0.
- CASAS VÁZQUEZ, Patricia (2008) *Teselas de cidade*. Trad. Saleta Fernández Fernández [castelán]. A Coruña: Biblos Clube de Lectores. 176p. 978-84-936001-0-5.
- CISNEROS, Sandra (2008) *A casa de Mango Street*. Trad. Alicia Meléndez Sousa [inglés]. Cangas do Morrazo: Rinoceronte Editora. Col. Contemporánea. 104p. ISBN: 978-84-936101-9-7.
- BARBEY, Muriel (2008) *A elegancia do ourizo*. Trad. Mª Dolores Torres París [francés]. Vigo: Galaxia. Col. Literaria. Biblioteca Compostela de Narrativa Europea. 423p. ISBN: 978-84-9865-143-0.
- CHAMBERS, Robert William (2008) *O signo amarelo*. Trad. Pablo Amado Fuentes [inglés]. Santiago: Edizer SCP. Col. Urco Gótica. 50p. ISBN: 978-84-935638-8-2.
- COETZEE, J. M. (2008) *Deshonra*. Trad. Moisés R. Barcia [inglés]. Cangas do Morrazo: Rinoceronte Editora. Col. Contemporánea. 271p. ISBN: 978-84-936101-2-8.
- DE LUCA, Erri (2008) *Montedidio*. Trad. Mª Cristina González Piñeiro [italiano]. Cangas do Morrazo: Rinoceronte Editora. Col. Contemporánea. 162p. ISBN: 978-84-936413-3-7.

- GIDE, André (2008) *Os alimentos terrestres e os novos alimentos*. Trad. Suso Pensado [francés]. Bertamiráns: Laiovento. Col. Narrativa 233. 166p. ISBN: 84-8487-142-8.
- HOSSEINI, Khaled (2008) *Un milleiro de soles espléndidos*. Trad. María Pardo Vuelta [inglés]. Barcelona: Ediciones El Andén. Col. A plataforma. 456p. ISBN: 978-84-92475-47-6.
- HOWARD, Robert (2008) *Relatos de terror sobrenatural*. Trad. Pablo Amado Fuentes [inglés]. Santiago de Compostela: Urco Editora. Col. Urco Gótica 2. 196p. ISBN: 978-84-935638-7-5.
- HRABAL, Bohumil (2008) *Eu servín ao rei de Inglaterra*. Trad. Fernando de Castro García [checo]. Cangas do Morrazo: Rinoceronte Editora. Col. Contemporánea. 260p. ISBN: 978-84-936101-5-9.
- IRVING, Washington (2008) *A lenda da Rosa da Alhambra*. Trad. Cristina Felpeto García [inglés]. Santiago de Compostela: Urco. Col. Urco Gótica. 50p. ISBN: 978-84-936509-1-9.
- _____ *A lenda de Sleepy Hollow e outros relatos*. Trad. Cristina Felpeto García [inglés]. Santiago de Compostela: Urco. Col. Urco Gótica. 196p. ISBN: 978-84-935638-2-0.
- KENNEDY TOOLE, John (2008) *A conxura dos necios*. Trad. Eva Almazán García [inglés]. Pontevedra: Factoría K de libros. Col. Narrativa K. 464p. ISBN: 978-84-96957-50-3.
- KOSZTOLÁNYI, Dezső (2008) *O tradutor cleptómano*. Trad. Jairo Dorado Cadilla [húngaro]. Cangas do Morrazo: Rinoceronte Editora. Col. Clásica. 100p. ISBN 978-84-936413-6-8.
- MONZÓ, Quim (2008) *Mil cretinos*. Trad. Helena González Fernández [catalán]. Vigo: Edicións Xerais. Col. Narrativa 261. 144p. ISBN: 978-84-9782-901-4.
- _____ *Vinte e nove contos*. Trad. Mª Xesús Lama López [catalán]. Santiago: Sotelo Blanco. Col. Medusa. 232p. ISBN: 978-84-7824-548-2.
- MOURE, Gonzalo e BLANCO, Tina (2008) *A porta de Mayo*. Trad. Santiago Jaureguizar [castelán]. Vigo: Edicións Xerais. Col. Narrativa 253. 397p. ISBN: 978-84-9782-868-0.
- MURAKAMI, Haruki (2008) *Tras o solpor*. Trad. Gabriel Álvarez Martínez e Mona Imai [xaponés]. Vigo: Editorial Galaxia. Col. Literaria 263. 220p. ISBN: 978-84-9865-111-9.
- NABOKOV, Vladimir (2008) *Lolita*. Trad. Xesús Antonio Fraga Sánchez [inglés]. Vigo: Factoría K. Col. Narrativa K 4. 447p. ISBN: 978-84-96957-37-4.
- PÀMIES, Sergi (2008) *Se comes un limón sen facer xestos*. Trad. Xosé Antón López Dobao [catalán]. Vigo: Edicións Xerais. Col. Narrativa 262. 112p. ISBN: 978-84-9782-902-1.
- PAMUK, Orhan (2008) *Istambul: as lembranzas e a cidade*. Trad. Bartug Aykan e Lara Domínguez Araujo [inglés]. Vigo: Galaxia. Col.

- Literaria. Biblioteca Compostela de Narrativa Europea. 527p. ISBN: 978-84-9865-144-7.
- PENNAC, Daniel (2008) *Mal de escola*. Trad. Francisco Javier Senín Fernández e Mª Isabel Soto López [francés]. Vigo: Edicións Xerais. Col. Narrativa 265. 305p. ISBN: 978-84-9782-909-0.
- Premio 2007 de relato, poesía e tradución da Universidade de Vigo* (2008) Trad. Manuel Saavedra López e Raquel Uzal Gómez [inglés e catalán].Vigo: Edicións Xerais. Col. Alternativas. 84p. ISBN: 978-84-9782-722-5.
- SALTER, JAMES R. (2008) *A idade da auga*. Trad. Gonzalo Navaza, María Reimóndez Meilán, Mª Dolores Martínez Torres e Ana Hermida Ruibal [inglés]. Vigo: Edicións Xerais. Col. Narrativa 245. 123p. ISBN: 978-84-9782-683-9.
- SEMBÈNE, Ousmane (2008) *O xiro postal*. Trad. Mª Isabel García Fernández [francés]. Cangas do Morrazo: Rinoceronte Editora. Col. Contemporánea. 91p. ISBN: 978-84-936101-1-1.
- SMITH, Zadie (2008) *Da beleza*. Trad. Eva Mª Almazán [inglés]. Vigo: Galaxia. Col. Literaria. Biblioteca Compostela de Narrativa Europea. 588p. ISBN: 978-84-9865-061-7.
- SORIGA, Flavio (2008) *Sardinia blues*. Trad. Carlos Acevedo Díaz [italiano]. Vigo: Galaxia. Col. Literaria. Biblioteca Compostela de Narrativa Europea. 288p. ISBN: 978-84-9865-140-9.
- WILDE, Oscar (2008) *O retrato de Dorian Gray*. Trad. Cristina Felpeto García [inglés]. Santiago: Edizer SCP. Col. Urco. 226p. ISBN: 978-84-936509-3-3.
- YOSHIMOTO, Banana (2008) *Kitchen*. Trad. Mona Imai [xaponés]. Cangas do Morrazo: Rinoceronte Editora. Col. Contemporánea. 110p. ISBN: 978-84-936413-2-0.

2. POESÍA

- BAUDELAIRE, Charles (2008) *As flores do mal*. Trad. Gonzalo Navaza [ed. bilingüe francés/galego]. Vigo: Galaxia. Fundación Caixa Galicia, Col. Clásicos Universais. 572p. ISBN: 978-84-9865-125-6.
- DE ESPRONCEDA, José (2008) *O diaño mundo*. Trad. Xosé Carlos Morell González [castelán]. Pontevedra: Trymar. Sociedade Cooperativa Galega. 154p. ISBN: 978-84-95758-78-1.
- HEINZE DE LORENZO, Úrsula (2008) *Skyline*. Trad. Úrsula Heinze [ed. bilingüe alemán-galego]. A Coruña: Espiral Maior. Col. Espiral Maior Poesía. 109p. ISBN: 9788496475892.
- MARTÍNEZ FURÉ, Rogelio (2008) *Poesía anónima africana*. Trad. Xosé

- Lois García [español de Cuba]. Noia: Toxosoutos. Col. Letra inversa. 206p. ISBN: 978-84-96673-38-0.
- SAFO DE LESBOS (2008) *Cantos e Fragmentos*. Trad. Raúl Gómez Pato [grego]. Santiago de Compostela: Edicións Positivas. Col. Diversos. 202p. ISBN: 978-84-87783-93-7.

3. TEATRO

- LABICHE, Eugène (2008) *O caso da rúa de Lourcine*. Trad. e Prólogo de Henrique Harguindey [francés]. Bertamiráns: Laiovento. Col. Teatro 10. 86p. ISBN: 978-84-8487-136-1.
- SARTRE, Jean-Paul (2008) *As moscas*. Trad. Xosé Manuel Beiras [francés]. Bertamiráns: Laiovento. Col. Teatro 235. 109p. ISBN: 9788484871446.

4. ENSAIO

- CASANOVA, Sofía (2008) *Exóticas e escritos xornalísticos*. Trad. Iria Sobrino Freire [inglés]. Santiago de Compostela: Sotelo Blanco. Col. Letras de Mulleres 10. 414p. ISBN: 978-84-7824-546-8.
- KIERKEGAARD, Soren (2008) *Prólogos: lectura lixeira para certos estamentos segundo tempo e ocasión*. Trad. Óscar Parceros Oubiña [alemán]. Vigo: Galaxia. Col. Ensaio 42. 128p. ISBN: 978-84-8288-941-2.
- FREUD, Sigmund (2008) *Conferencias de introdución á psicanálise*. Trad. María José Noya [alemán]. Prólogo de Fernando Márquez Gallego. Santiago: Servizo de Publicacións e Intercambio Científico e Fundación BBVA. Col. Clásicos do Pensamento Universal 11. 546p. ISBN: 978-84-9750-918-3.
- GRAMSCI, Antonio (2008) *Escritos sobre teatro I (1916-1917)*. Trad. Xesús González Gómez [italiano]. A Coruña: Servizo de Publicacións da Universidade da Coruña. Col. Biblioteca-Arquivo Teatral Francisco Pillado Mayor. 167p. ISBN: 978-84-9749-310-9.
- _____ *Escritos sobre teatro II (1918-1920)*. Trad. Xesús González Gómez [italiano]. A Coruña: Servizo de Publicacións da Universidade da Coruña. Col. Biblioteca-Arquivo Teatral Francisco Pillado Mayor. 157p. ISBN: 978-84-9749-312-3.
- KOLLONTAI, Alexandra (2008) *Amor vermello e escritos sociais e políticos*. Trad. María Fe González Fernández [inglés]. Santiago de Compostela: Sotelo Blanco-Servizo Galego de Igualdade. Col.

Letras de Mulleres 11. 434p. ISBN: 978-84-7824-567-3.

PLATÓN (2008) *Teeteto, ou do coñecemento*. Trad. Mª Teresa Amado Rodríguez [grego]. Prólogo de Carlos Baliñas. Santiago: Servizo de Publicacións e Intercambio Científico e Fundación BBVA. Col. Clásicos do Pensamento Universal 10. 137p. ISBN: 978-84-9750-916-9.

5. INFANTIL E XUVENIL

ÁLVAREZ GONZÁLEZ, Blanca (2008) *Agardarei por ti en África*. Trad. Mª Isabel Soto López [castelán]. Barcelona: Planeta&Oxford, Col. Nautilus. 122p. ISBN: 978-84-9811-140-8.

ALZÉAL, Michel (2008) *O boneco*. Trad. sen mención [francés]. Pontevedra: Faktoria K de Libros. 82p. ISBN: 978-84-96957-47-3.

ARTEAGA GRANADOS, Martha (2008) *6 relatos curtos*. Trad. da autora [castelán]. Vigo: Ed. Martha Arteaga Granados. 104p. ISBN: 978-84-612-3803-3.

BALTSCHHEIT, Martin (2008) *O pequeno señor Paul*. Trad. Patricia Buján Otero [alemán]. Vigo: Edicións Xerais. Col. A letra dormente. 152p. ISBN: 978-84-9782-819-2.

DEFOE, Daniel (2008) *Robinson Crusoe*. Trad. Valentín Arias [inglés, adaptación do castelán de García Toga, Ramón]. Madrid: Almadraba.. Col. Kalafate.. 134p. ISBN: 978-84-8308-613-1.

CARRANZA, Maite (2008) *O clan da loba*. Trad. Pilar Saborio Otero [castelán]. A Coruña: Rodeira. Col. A guerra das bruxas. 398p. ISBN: 978-84-8349-216-1.

COLASANTI, Marina (2008) *No labirinto do vento*. Trad. Mercedes Pacheco Vázquez [castelán]. Vigo: Edicións Xerais. Col. A letra dormente. 152p. ISBN: 978-84-9782-932-8.

EUGÈNE, Catherine (2008) *A vida encaixa*. Il. Esperanza León. Trad. Emma Lázare [francés]. Vigo: Edicións Xerais. 104p. ISBN: 978-84-9782-792-8.

GRIM, Jacob & Wilhelm GRIM (2008) *A casiña de chocolate*. Trad e adap. Laura Almazán e Marta Rincón [alemán]. Pontevedra: Kalandraka. Col. Os contos do trasno. 42p. ISBN: 978-84-8464-663-1.

HADDON, Mark (2008) *O curioso incidente do can á media noite*. Trad. Moisés R. Barcia [inglés]. Cangas do Morrazo: Rinoceronte Editora. Col. Contemporánea. 283p. ISBN: 978-84-936101-7-3.

HONRADO, Alexandre (2008) *O sonho de Xelá*. Trad. Verónica Camiña García [portugués]. Pontevedra: OQO. 89p. ISBN: 978-84-96788-72-5.

- HOSSEINI, Khaled (2008) *O cazador de papaventos*. Trad. María Pardo Vuelta [francés]. Barcelona: Ediciones El Andén. Col. A plataforma. 432p. ISBN: 978-84-96929-70-8.
- JOHNSON, Richard e PIROTTA, Saviour (2008) *A volta ao mundo en 80 contos*. Trad. sen mención [inglés]. A Coruña: Baía Edicións. 178p. ISBN: 978-84-96893-25-2.
- KLEIN, Sérgio (2008) *Poderosa: diario dunha rapaza que tiña o mundo na man*. Trad. Mercedes Pacheco Vázquez [portugués]. Vigo: Edicións Xerais. Col. Fóra de xogo 115. 256p. ISBN: 978-84-9782-823-9.
- LOZANO CARBAYO, Pilar (2008) *¡Non é tan doado ser neno!* Trad. Marta González Costoya, Francisco Javier Senín Fernández e Mª Isabel Soto López. [castelán]. A Coruña: Rodeira. Col. Tucán. Serie verde 2. 136p. ISBN: 978-84-8349-150-8.
- LLAMERO, Braulio (2008) *Clara non para*. II. Eider Eibar. Trad. sen mención [castelán]. A Coruña: Baía Edicións, Col. Mar de letras 5. 60p. ISBN: 978-84-96893-40-5.
- LOWRY, Lois (2008) *Conta as estrelas*. Trad. Montserrat Bascoy Lamelas [inglés]. A Coruña: Planeta & Oxford. Col. Nautilus. 152p. ISBN: 978-84-9811-139-2.
- MADRID, Juan (2008) *Fuxida cara ao sur*. Trad. Mª Isabel Soto López [castelán]. A Coruña: Rodeira. Col. Periscopio 3. 173p. ISBN: 978-84-8349-149-2.
- MARTÍN, Andreu (2008) *A Noite que Wendy aprendeu a voar*. Trad. José Ignacio Chao Castro [catalán]. Vigo: Edicións Xerais. Col. Fóra de xogo 113. 151p. ISBN: 978-84-9782-809-3.
- MASINI, Beatrice e PIUMINI, Roberto (2008) *Adiviña quen son*. Trad. M^a do Carme Torres París [italiano]. Vigo: Tambre, Col. Catavento 24. 92p. ISBN: 978-84-92404-09-4.
- MONTALBÁN, Carmen (2008) *Estás na lúa*. Trad. Laura Almazán [castelán]. Pontevedra: Kalandraka, Col. Seteleguas. 108p. ISBN: 978-84-8464-673-0.
- PEIDRÓ, Eva (2008) *O tesouro de Saida*. Trad. Inmaculada Seage Freire [catalán]. Barcelona: Planeta & Oxford. Col. Camaleón. Serie verde. 200p. ISBN: 978-84-9811-137-8.
- PI ANDREU, Andrés (2008) *O que sabe Alexandre*. Trad. Francisco Javier Senín Fernández [castelán]. Barcelona: Planeta & Oxford. Col. Camaleón. Serie verde. 144p. ISBN: 978-84-9811-138-5.
- POE, Edgar Allan (2008) *Hop-frog*. Trad. Paco Liván [inglés]. Pontevedra: OQO. 51p. ISBN: 978-84-9871-033-5.
- PULLMAN, Phillip (2008) *O coitelo sutil*. Trad. Fernando Moreiras [inglés]. Pontevedra: Factoría K de libros. Col. Narrativa K. 272p. ISBN: 978-84-96957-52-7.
- RAI, Bali (2008) *Un casoiro ben mal amañado*. Trad. Ramón Porto Prado

- e Belén Souto García [inglés]. Santiago: Sotelo Blanco. Col. Docexvintedous. 300p. ISBN: 978-84-7824-561-1.
- ROVIRA CELMA, Álex (2008) *O labirinto da felicidade*. Trad. Carlos Cordeiro Moledo e Francesc Miralles Contijoch [castelán]. Barcelona: Ediciones El Andén. Col. A plataforma. 144p. ISBN: 978-84-96929-84-5.
- ROWLING, J. K. (2008) *Harry Potter e a Orde do Fénix*. Trad. Laura Sáez Fernández [inglés]. Vigo: Galaxia // Barcelona: Salamandra. 889p. ISBN: 978-84-9865-132-4.
- _____ *Harry Potter e as reliquias da morte*. Trad. Laura Sáez Fernández [inglés]. Vigo: Galaxia // Barcelona: Salamandra. 632p. ISBN: 978-84-9865-050-1.
- _____ *Harry Potter e o misterio do príncipe*. Trad. Carlos Acevedo Díaz [inglés]. Vigo: Galaxia // Barcelona: Salamandra. 600p. ISBN: 978-84-9865-128-7.
- SIERRA I FABRA, Jordi (2008) *A fabulosa lenda do rei Artur*. Trad. Mª Isabel Soto López e Francisco Javier Senín Fernández [castelán]. A Coruña: Edebe/Rodeira. Col. Álbums ilustrados. 136p. ISBN: 978-84-8349-153-9.
- TOURNIER, Michel (2008) *Venres ou a vida salvaxe*. Trad. Gustavo Luca de Tena [francés]. Vigo: Edicións Xerais de Galicia. Col. Xabarán 23. 135p. ISBN: 84-7507-251-8.
- VARDENBURG, Darja (2008) *Uliana Karavaeva e Bill o morto*. Trad. Perfecto Andrade e Elena Van Povedskaia [ruso]. Santiago: Sotelo Blanco. Col. Sotelo Blanco infantil e xuvenil. 200p. ISBN: 978-84-7824-563-5.
- VEHLMANN, Fabien (2008) *Os cinco narradores de Bagdad*. Trad. David Gippini Fournier [francés]. Pontevedra: Faktoria K de Libros. 84p. ISBN: 978-84-96957-31-2.
- VERNE, Jules (2008) *A volta ao mundo en 80 días*. Trad. Valentín Arias [francés, adaptación do castelán de Burgas, Ángel]. Madrid: Almadra. Col. Kalafate.. 113p. ISBN: 978-84-8308-615-5.
- _____ *Viaxe ao centro da terra*. Trad. Valentín Arias [francés]. Vigo : Edicións Xerais de Galicia. col. Xabarán 4. 373p. ISBN: 978-84-9782-774-4.
- VILA i VILA, Joan (2008) *Cleta, un agasallo do mar*. Trad. Luis Manuel Fernández Rodríguez [valenciano]. Vigo: Tambre. Col. Ala Delta. Serie azul 19. 77p. ISBN: 978-84-92404-06-3.
- WILDE, Oscar (2008) *A pantasma de Canterville*. Trad. Valentín Arias [inglés, adaptación do castelán de García Llorca, Antoni]. Madrid: Almadra. Col. Kalafate. 18. 69p. ISBN: 978-84-8308-616-2.
- _____ *A pantasma de Canterville*. Trad. Adela Pita [inglés]. Ferrol: Edicións Embora.. 71p. ISBN: 84-95460-91-2.

ZUBIZARRETA, Patxi (2008) *Os tres amigos*. Trad. María do Carme Torres París [éuscaro]. A Coruña: Tambre. Col. Ala delta 2. Serie azul. 54p. ISBN: 978-84-92404-14-8.

6. BANDA DESEÑADA

HERNÁNDEZ CAVA, Felipe e SEGUÍ Bartolomé (2008) *As serpes cegas*. Trad. Sara Mantiñá Rodríguez e Francisco Manuel Paradelo Rodríguez [castelán]. Pontevedra: Asociación Cultural BD Banda. 72p. ISBN: 978-84-612-4977-0.

KODAKA, Kazuma (2008) *Bícame profefe*. Trad. M^a do Carme Pampín Otero [xaponés]. Pontevedra: Edicións do Cumio. 200p. ISBN: 978-84-8289-048-7.

PRADO, Miguelanxo (2008) *De profundis*. Trad. Mª Isabel Soto López [castelán]. Santiago de Compostela: El Patito Editorial. 90p. ISBN: 978-84-612-4765-3.

SPIEGELMAN, Art (2008) *Maus: relato dun supervivente*. Trad. Diego García [inglés]. Palma de Mallorca: Inrevés Edicions. 295p. ISBN: 978-84-935415-4-5.

REFERENCIAS BIBLIOGRÁFICAS

IGLESIAS, Óscar. 2009. «Los editores critican la ausencia de fondos para traducción». En *El País* (18-08-09).

SALGADO, D. 2007. «Las subvenciones a la traducción no satisfacen a los editores». En *El País* (03-10-07).

TORREIRO, Henrique. 2007. «Entre as viñetas». En Banda deseñada. O soportal da banda deseñada galega [culturagalega.org]. (Data de consulta 01-09-09).

———. 2009. «Máis sobre edición». En Banda deseñada. O soportal da banda deseñada galega [culturagalega.org]. (Data de consulta 01-09-09).

